

Nacionalne konsultacije sa organizacijama civilnog društva

Zagreb, Hrvatska

1.lipanj 2010.

Primedbe i predlozi na nacrt Statuta REKOM

Načelne primedbe i predlozi

Dakle, prvo što mi je izašlo van je bilo da će uz ovaj Statut očito biti potrebni nacionalni zakoni o suradnji sa REKOM-om, znači nije dovoljan statut, nego ćemo morati pisati zakon da bi se sve ove procedure koje neće se statutom moć posložiti i o tome možda sad već treba razmišljati, al' će trebat doći van i sa zakonima o suradnji sa REKOM-om. (Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) mislim da je užasno važno da članovi komisije i članice komisije imaju pristup klasificiranim podacima i mislim da to ovdje nije dovoljno razrađeno. To je cijelo pitanje sigurnosnih provjera. (Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) meni se u prvom redu ne sviđa što se to zove statut zato jer kad govorimo o statutima, znači statut donosi neko tijelo koje se već oformilo, kojim regulira svoj rad. Ja mislim da to mora biti pogotovo zato jer se radi o više država ugovornica koje sklapaju jedan dokument koji onda u formi međunarodnog ugovora koji ide u ratifikaciju, nacionalne parlamente i prema svim ustavima zemalja taj ugovor postaje zakon, odnosno međunarodni ugovor koji je nadnacionalni zakonima. Ja mislim da se to ne smije zvati statutom. (Ivan Novosel, Legalis, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Dakle, ono što bih ja predložio je da u tom osnovnom dokumentu, kojeg ne znam kako da nazovem, bude mandat komisije i da bude područje djelovanja, djelokrug, i nadležnost komisije i ostali neki segmenti. Ono što mislim da u svakom slučaju ne smije biti u tom osnovnom tekstu, jer taj tekst prije svega treba biti pravno relevantan, a s druge strane mora biti razumljiv, dakle on mora biti razumljiv žrtvama prije svega i široj javnosti koja nije pravnički obrazovana, ali mora biti pravno relevantan. U tom slučaju on postaje zakon, zakon te države, mora se izdvojiti iz tog osobnog dokumenta, ovi tehnički detalji koji se tiču izbora, načina izbora prije svega izbornoga panela. (Ivan Novosel, Legalis, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Primedbe i predlozi prema članovima

Članak 1.

Mislim ako ćemo popisivati neke ljudske gubitke, uzmimo u obzir da su mnogi ljudi ubijeni, a ne u ratnom zločinu, tako da ako će se i time baviti, to nije niti ratni zločin niti drugo teško kršenje ljudskih prava, ono što se pod time podrazumijeva, nego je neka činjenica o oružanom sukobu da je taj i taj vojnik tu i tu ubijen u borbi. Ako ćemo pisati ljudske gubitke, ova formulacija nam treba naprosto zato što ju ova druga ako se izbacuje zatvara. (Mario Mažić, Inicijativa za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) da uključujući naravno ne samo medijsku propagandu nego i politiku, pa i sve, kad se održala koja bitka, gdje je napao, tko je koga granatirao... Bojim se da će puno vremena i kapaciteta komisiji najbitnije utvrđivanje činjenica o oružanim sukobima. (Igor Roginek, Documenta, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Inicijativa kad je krenula, krenula je da je u fokusu žrtva, odnosno da ćemo pobrojati žrtve ratnih zločina i teška kršenja ljudskih prava. Nikada do sada u raspravama nisu isticali istraživanje činjenica o oružanim sukobima.(Veljko Vičević, UDVDR PGZ, Zagreb,Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) da je naša temeljna stvar da doprinesemo zapravo razumijevanju ili da napravimo da se naše države sastanu i da se dogovore i naprave, crtu podvuku i kažu toliko je bilo ubijenih, toliko je bilo nestalih, toliko je bilo ratnih zločina, toliko je bilo teških... To je ono što mi hoćemo, a time ćemo zapravo pomoći da se utvrde činjenice: kakav je to oružani sukob bio, šta se to događalo i da to ne treba, evo, stajati. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 2.

Naziv

(...) da postoji razlika terminološka, pojmovna razlika između teritorija i prostora. I da se onda mora, onaj koji je to sastavio, da mora znati tu razliku [„na prostoru“ mijenjati u „na teritoriju“]. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb,Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 4.

Sedište

Prvo, sjedište REKOM-a je u Sarajevu. Super. Pozdravljam. (Tin Gazivoda, Centar za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Ozbiljnost prijedloga traži od nas i odgovornost da imamo najstabilniju situaciju tamo gdje ćemo predložiti da bude sjedište. Mi imamo najnestabilniju situaciju u Bosni i Hercegovini momentalno. (Veljko Vičević, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 5.

Period delovanja

Možda je onda bolje ako se procijeni na temelju nekakvih komparativnih iskustava da je potrebno dvije i pol godine, jednostavno to unijeti, pripremni period od šest mjeseci i mandat koji traje dvije i pol ili tri godine. Zašto se ograničavati previše u tom smislu? Može trajati do tri godine. (Tin Gazivoda, Centar za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Ja mislim da je mandat prekratak. Tu se radi o dvije godine plus šestomjesečno razdoblje. Ja mislim da je prekratak u kontekstu ako smo bili govorili o tome da je prosječno trajanje rada komisije bilo između dvanaest i osamnaest mjeseci, mislim da se tu radi o dosta velikom prostoru sa velikim brojem država i ja bih u svakom slučaju volio da u svemu tome piše još plus šest mjeseci makar piše u stavku 2 članak 5 da REKOM može produljiti svoj mandat za šest mjeseci. Ja bih ostavio to kao rezervnu opciju, a tu u osnovno vrijeme dodao šest mjeseci za reprodukciju završnog izvještaja. (Ivan

Novosel, Legalis, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) moj je prijedlog da se što je moguće više produži, dakle ukupno moguće djelovanje komisije, a ne da se ograničava na dvije godine ili dvije i pol godine, što može kasnije postati veliki problem. (Slaven Rašković, Documenta, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) definitivno treba zadržat ovaj stavak drugi, samo ga, ne znam, da l' je dobro da ga REKOM sam može samo produžiti ili netko drugi. (Ivan Novosel, Legalis, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Pa ja bih možda predložila da osnivači REKOM-a mogu produžiti mandat REKOM-a za najviše šest mjeseci. (Vesna Teršelič, Documenta, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Naime, ovaj dio obuhvaća razdoblje, može se tumačiti da je unutar tog razdoblja zapravo uključeno razdoblje priprema. Pa bi ja predložila da se umjesto obuhvaća stavi izraz započinje. Znači, onda se zaključuje da to mandat počinje teći nakon što su završene šestomjesečne pripreme, a ne da su te šestomjesečne pripreme unutar mandata. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Ja sam samo htio predložiti onda paralelno još rješenje, to je da ipak ostaje da REKOM sam odlučuje o produžetku svog mandata, a ne osnivači. (Mario Mažić, Inicijativa za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Mi smo isto za to da bude malo duži mandat, da bude barem tri godine, koje bi drugih šest mjeseci, tih dodatnih bilo za izvještavanje. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Član 7.

Upotreba jezika

(...) da službeni jezici REKOM-a budu svi službeni jezici država potpisnica i tako dalje. I izvještaji se moraju prevest na sve jezike.

REKOM, će vjerovatno razgovarat sa nekim međunarodnim promatračima koji su, ne znam iz Švedske, Švicarske, bog zna od kud, Nizozemske, i mislim da treba staviti odredbu da REKOM može raditi na svim jezicima ovog svijeta koji su relevantni, dakle koji sugovornici REKOM-a govore. (Mario Mažić, Inicijativa za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Kad kažemo službeni jezik, možemo imati problem (...) Vi uzmete baranjske Srbe, oni neki oko Dubuševice govore ekavicom, neki govore ijekavicom. Čovjeku je lakše onu najtežu muku izbaciti na jeziku koji je njemu razumljiv. (Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 8.

Obaveza saradnje država sa REKOM-om

Znači, ako je to nama polazište, onda mi na temelju svjedočanstva žrtve možemo zatražiti da nam se, kad nam se poklapaju informacije, dâ na uvid, potvrdi informacija ili ne, i evidentira da nam se to nije dalo. I meni se čini da će i to biti činjenica sama po sebi. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 9. **Ciljevi REKOM**

(...) ima stvari koje bi trebale biti te preambule, a ne ciljevi. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) ne bi bilo loše na neki način razdvojiti ovo što se tiče štrašno konkretnih ciljeva, što se tiče konkretnih utvrđivanja činjenica, jer REKOM će, uz to što će provodit terenska istraživanja i tako dalje, organizirati javna slušanja i te stvari od, ajmo reći, tog političkog značaja. (Mario Mažić, Inicijativa za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Dakle, izbaciti ratove i oružane sukobe jer im tu nije mjesto. To je pod a), a ovo b), c), d) i e), evo ja ću samo pročitati komentar. To, po nama, je popis želja, a teško da bi to baš bili samo ciljevi. To bi bio popis želja koje su prihvatljive za pravilo gdje se navodi svrha neke djelatnosti, razlozi osnivanja misija i vizija, kao i ocjene i potreba. Dakle, mislim da to treba definirati možda puno jasnije, i da ne ostanemo u ovoj sferi, sad da ne analiziram do kraja rečenice, u ovoj sferi da one nešto bi pomogle, podržale i tako dalje, nego cilj mora bit konkretan po nama. (Veljko Vičević, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Mi smatramo da ovi, da ovo do b), d), c), d) i tako, da to možda može biti dio preambule. Zašto? Zato da bi doprinijeli nestalima, da bi to doprinijeli, pridonijeli priznanju nepravde. Da bi, da bi da, a da zapravo ovo što je u članku 20. zadaci REKOM-a, koji su vrlo konkretni, trebaju ići u ciljeve ili opće ne moramo ciljeve kao takve, ne znam, definirati. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) za b) doprinos rasvjetljavanju sudbine nestalih, mislim da je to jako važno. Htjela bih da ostane u ciljevima i, dakle, da razgraničimo šta bi tu išlo u preambulu, a što bi trebalo ostat u ciljevima. (Vesna Teršelič, Documenta, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 10. **Sastav REKOM**

(...) te brojke od dvadeset članova i članica, tu bih jednostavno trebao čuti više o tome koji je zapravo kriterij, kako smo došli do tih brojki (...) (Tin Gazivoda, Centar za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) mislim da bi najpoštenije bilo da svaka zemlja koja sudjeluje u formiranju komisije ima jednak broj članova i da to možda bude onda po četiri člana ako bi to bilo lakše za, ako bi to bilo prihvatljivije Bosni i Hercegovini. (Slaven Rašković, Documenta, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Mislim da bi trebali voditi računa da bude neparan broj. Kad je paran broj, onda je jako teško se izdogovarati. (Mirjana Bilopavlović, Delfin, Pakrac, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Znači, intenzitet kao kriterij stavljanja brojnosti nije dobar. Isto tako sa stajališta etike ja mislim da nije dobro uopće voditi kriterij brojnosti žrtve jer ulaziti u razmjere, raspon broja da li je ovdje deset ili

Je ovdje sto, jednostavno je u sukobu sa mojim shvaćanjem poimanja da je žrtva žrtva i da su zapravo svi brojevi jednako vrijedni i jednako važni.

Znači, ako je problem što zakon Bosne i Hercegovine definira jednako pravo sva tri konstitutivna naroda i oni već samim time moraju imati tri, onda neka se drugi prilagode tome, ali da bude jednakobrojnost u odnosu na države u okviru toga broja. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) sad si zamisli da jesi u jednoj takvoj komisiji i da iz Bosne ima tri osobe. Jedna iz jednog, jedna iz drugog, treća iz trećeg entiteta. Ja mislim da tu trebamo imati dovoljno, jedan dovoljan broj ljudi iz tako opterećenog područja ili koje mogu se i između sebe, koje donose iskustvo, znaju tu situaciju biti, kako da kažem, mogu bolje raditi u toj komisiji. Mislim da je to više razlog zašto ih treba imati više, zato da zapravo jer ih treba više. Treba ih više, nije sad to samo predstavničko tijelo, nego ih treba, radno ih treba više. To je po mom mišljenju, ali kako to obrazložiti, ne znam. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Ja bih nekako ipak radije više zastupao ovaj da biramo ljude 'visokih moralnih kvaliteta' koji ravnopravno predstavljaju, da budu iz svih država, a ne da predstavljaju etničke zajednice. (Mario Mažić, Inicijativa za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) hoće li Musliman iz Sandžaka ili bilo kojeg drugog, kad kažem Muslimani, oni se tamo tako nazivaju, hoće li imati povjerenja ako ne bude njegov predstavnik, da će povrede ljudskih prava koje su bile u Crnoj Gori, hoće li njega Crnogorac zastupati, hoće li Hrvat iz Boke imati povjerenja? Ja samo to kažem. On može imati, ali to je, mislim, na zadnje se sve svodi na taj nacionalni princip. (Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 12.

Kriterijumi za izbor članova i članica REKOM

Stavak 2, ja mislim da ovo 'visokih moralnih osobina', šta je to? Mislim da treba jasno definirati šta, ili to izbaciti ili jasno definirati kriterije koji će se moći ispuniti da nam se ne dogodi da selekcijski panel kaže da ova osoba ima 'visoku moralnu osobinu', a drugi se ne slažu s tim i naprosto se ne možemo dogovoriti. (...) u istom ovom članku gdje se kaže da članovi komisije imati, dvije riječi su bitne, visoku stručnu spremu, to su tri riječi, visoku stručnu spremu da bi mogle biti izabrane u komisiju. Pošto ovo nije strukovna organizacija niti je udruženje nekih profesionalaca, a mi imamo princip u svim našim zemljama pasivnog biračkog prava, što znači ja mogu biti biran od toga i toga na mjesto. Znači, u svim našim državama je minimum taj sa osamnaest godina. (Ivan Novosel, Legalis, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Ja bih možda mijenjao ovaj termin naroda pošto će bit konfuzan u termin građani. (Ivan Novosel, Legalis, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Mi predlažemo da se stavak 3. potpuno izbriše, da tu ne treba ni 'psihofizički sposobni' i da imaju 'visoku stručnu spremu'. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) ne smijemo nikako dozvoliti da se čini da isključujemo osobe sa invaliditetom(...). Mislim, poslovne sposobnosti, dakle to jednostavno mora imat osoba koja ima, ajmo reć, punu poslovnu sposobnost i zna se što to podrazumijeva. A što se tiče visoke stručne spreme, tu trebamo samo znati, na taj način smo diskriminatorni prema ljudima od osamnaest do, recimo, dvadeset i jednu godinu koji, naravno

to možemo raspraviti, ali kako nekome objasniti da može biti predsjednik, a ne može biti komesar? (Mario Mažić, Inicijativa za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

(...) stavke 1, 2, 3, 4, ne znam koliko, dolazi sa pozicije osoba koje se bave ljudskim pravima. Jer kako god okrenete, to je diskriminirajuće. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

Članak 13.

Procedura izbora članova i članica REKOM

Što se tiče ove dileme koja se već spomenula, izborno povjerenstvo dostavlja listu predsjedniku, predsjedništvu države, to je pitanje koje ja mislim da se može riješiti ovim zakonom koji se mora donijet. Znači, to tu isto nisam siguran da li to tu smije stajati, ovo je pravno, da li smije stajati prije nego što se zakon donese. (Tin Gazivoda, Centar za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

Tri člana imenuje ministar ljudskih i manjinskih prava ili ministar pravosuđa. Uz konzultacije s članovima skupštinskog odbora s ljudskim pravima, za ljudska prava, to mislim da je dobro. (Tin Gazivoda, Centar za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

(...) stavak 4 točka g, (...) potvrđujem, Ministarstvo za ljudska prava i ljudska manjinska prava, odnosno kod nas bi bilo, recimo, Ministarstvo pravosuđa, potvrđuje izbor izbornog povjerenstva. To kao da uvodimo jednu dodatnu instancu. Ja bih bio više za neku formulaciju koja se zna naći barem u našim ovim tekstovima 'daje suglasnost'. (Tin Gazivoda, Centar za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

(...) ali mislim da je izuzetno bitno prilikom biranja da se odmah biraju i zamjenici članova jer onda smo izbjegli tu mogućnost... Naime, vrlo često je sada u savjetima i drugim predstavničkim tijelima se uzima onaj koji ima pravo glasa i njegov zamjenik jer se teško da pretpostaviti da će oba biti istovremeno onemogućena da prisustvuju nekim sjednicama. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

I čini mi se također da se državama s jedne strane treba dati prostor prigovora kad se već bira dvadeset komisionara i komisionarki. Znači, da svaka država, kao kad ambasadora imenuješ, pa država može dati neki veto na tog ambasadora. (Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

Članak 17.

Kvorum i odlučivanje

Kvorum treba odrediti jasno, direktno i način odlučivanja jasno i direktno. Mislim da ovo, kvorum i odlučivanje, u istom stavku ne dolazi u obzir. Po tom članku, ako uzmemo opciju A, to je dvadeset, znači kvorum je otprilike četrnaest, a za odluku je dovoljno od četrnaest dvije trećine je dovoljno osam i pol, devet, devet i pol pardon. Znači devet. To znači da bi manje od 50 posto u biti ukupnog boja članstva donosilo odluku. Ako sad pročitamo pod dva, 'REKOM može dvotrećinskom većinom', opet se spominje dvotrećinska većina, 'odlučiti da je za usvajanje konkretne proceduralne odluke dovoljno da postoji jednostavna većina svih'. To je kontradiktorno ovoj točki jedan. Jednostavna većina je natpolovična većina. Ako je to jedanaest, dvije trećine od jedanaest je sedam. Znači, 30 posto članova ili komesara, tijela donosi odluku. To je apsurd.

Dakle, nazočnost 90 posto ili dvotrećinska većina po meni bi trebala donositi odluku. To bi se svelo otprilike na, ako matematički gledamo, da 60 posto mora biti za odluku. (Veljko Vičević, UDVDR PGZ,

Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

Članak 20.

Zadaci REKOM

(...) moja pozicija je tu da REKOM treba što manje opterećivati sa kontekstima i da je ogromna stvar ako REKOM popiše, utvrdi činjenice. (Kad je riječ o kontekstu i godinama, moja prva reakcija je da je to dobro određena. Znači, 1980. za kontekst i ovo kako je rečeno 1. siječnja 1991. do kraja 2001. (Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

To smo već u svim raspravama koje smo vodili rekli da jednostavno ne možemo miješati žrtvu ratnog zločina sa stradalnicima u istom periodu. Stradalnici imaju svoj registar, a žrtve ratnog zločina moraju biti obilježene mjestom, vremenom i sa bar dva, odnosno više verificiranih izvora koji to dokazuju. (Veljko Vičević, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

(...) naša temeljna stvar je da doprinesemo zapravo razumijevanju ili da napravimo da se naše države sastanu i da se dogovore i naprave, crtu podvuku i kažu toliko je bilo ubijenih, toliko je bilo nestalih, toliko je bilo ratnih zločina, toliko je bilo teških... To je ono što mi hoćemo, a time ćemo zapravo pomoći da se utvrde činjenice: kakav je to oružani sukob bio, šta se to događalo i da to ne treba, evo, stajati (...) A jako smo zabrinuti ukoliko će biti ovo istražiti kontekst, uzroke, motive i radnje počevši od osamdesete koje su dovele do oružanih sukoba. Meni se čini da je to cijeli fokus na nečem oko čega se neće nikako moći dogovoriti. Ako idemo na kontekst i treba ga imati, meni se čini da je O. K. ovo obrazloženje da je to od osamdesete, zapravo da ide od momenta kad možemo nekako misliti o dezintegraciji, ali da više bude neka kronologija ili neke točke prekretnice, bez interpretacija. To mi se čini da je prezahtjevno i mi se nekako ne slažemo da bi komisija trebala previše time baviti. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

Članak 21.

Vremenska i teritorijalna nadležnost REKOM

(...) za Hrvatsku je upitan termin i 1. siječnja 1991. jer imamo zakon o tome i u Hrvatskoj se smatra početak Domovinskog rata u lipnju 1990. Dakle, mi nismo bez razloga predlagali da start brojenja žrtava i prve žrtve u Hrvatskoj su nastale devedesete godine, a ne 1991. (Veljko Vičević, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

(...) nama ne odgovara da zlatna točka u povijesti iz koje će se onda gledati dalje kontekst bude smrt Josipa Broza Tita. Naime, to je politički čin. Jako je teško osim što je fizički u smislu smrti jedne osobe, jako je teško zapravo staviti odrednicu da li je ta njegova smrt do te mjere utjecala na promjenu u odnosima ili je ona nastupila prije smrti ili je nastupila mjesec ili dva, ili tri iza toga. Nama bi bilo puno prihvatljivije da to bude pravni čin, a to da bude '74. kad se donio Ustav iz kojeg su se onda izvodila prava republika na samobitnost, odnosno na suverenost i kao jači politički čin nego što je smrt jedne osobe, bez obzira šta ona predstavljala na ovome teritoriju. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1. lipanj 2010.)

Ja bih predložila da se uzme 1. 01. 1990. zato što se onda uzima cjelokupna godina, zato što se daje mogućnost komisiji da široko gleda na razdoblje toga događanja jer mi svi znamo da su se tada događali zločini koji su imali izrazito obojenu etnitsku pripadnost što znači da oni možda nisu ušli kao zločini u ratu, ali su možda imali i te kako djelovanje na kasnije razdoblje. Ako mi stavimo da je početak oružanog sukoba 1. 01. 1991., odnosno stavimo '91., onda smo prihvatili da je sve ono prethodno razdoblje bio akt terorizma. To je velika razlika u pravnim posljedicama koje mogu proistići i za žrtve i za sve ovo ostalo. (Ljiljana Canjuga, UDVDR PGZ, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Okolo ove dileme, kompromisa 1. siječanj 1980., mislim da je dobar kompromis. (Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Ja bih možda čak da se ne ide davati političke i socijalne okolnosti, nego možda da od 1. siječnja 1980. se jednako tako popisuju neke povijesne činjenice, a ne toliko da interpretira. Znači, neka nabroji činjenice koje su se desile, ali bojim se da je svaka interpretacija užasno sklizak period, područje, pardon. (Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

(...) mi smatramo zaista da treba izbaciti činjenice o oružanim sukobima. To je povezano i onim zadatkom pod broj 5. Jer to zaista ide preširoko. Znači, kako u članku 1, tako i u članku 21. Znači, nakon ovog SFRJ treba biti točka. A ne znači kao 'političkim i socijalnim okolnostima'. Pa 'ko će to raditi? Onda žrtva više nije u fokusu. onog trenutka kad mi počnemo razgovarati o političkim i socijalnim okolnostima, žrtva, ja mislim da će biti zaboravljena. (Nikoleta Poljak, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Mislim ako ćemo popisivati neke ljudske gubitke, uzmimo u obzir da su mnogi ljudi ubijeni, a ne u ratnom zločinu, tako da ako će se i time baviti, to nije niti ratni zločin niti drugo teško kršenje ljudskih prava, ono što se pod time podrazumijeva, nego je neka činjenica o oružanom sukobu da je taj i taj vojnik tu i tu ubijen u borbi. Ako ćemo pisati ljudske gubitke, ova formulacija nam treba naprosto zato što ju ova druga ako se izbacuje zatvara. (Mario Mažić, Inicijativa za ljudska prava, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

'Činjenice o oružanim sukobima', ja se bojim da ako će to stajati, da će to stvarno otići vrlo široko. Mislim tu će se morati uvrstiti, morat će se komisija baviti medijima, ratnom hušaćkom propagandom, novinarima, krivotvorenjem i falsificiranjem podataka i slično. Mislim... da uključujući naravno ne samo medijsku propagandu nego i politiku, pa i sve, kad se održala koja bitka, gdje je napao, tko je koga granatirao... Bojim se da će puno vremena i kapaciteta komisiji pojest utvrđivanje činjenica o oružanim sukobima. (Igor Roginek, Documenta, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 23.

Uzimanje izjava

Tu nigdje, piše 'od žrtava, svjedoka i ostalih građana', ali ne pišu počinitelji, supočinitelji (...) a treba da se uzimaju izjave i od mogućih počinitelja, supočinitelja. To su kao ostali građani. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 29

Metodologija

Mislim da bi to bilo dobro osim tih javnih saslušanja da se da rezime onoga što događalo u tom tjednu i da se najave neki događaji. Dakle, to bi trebao biti plus da li u tom članku ili negdje drugdje to treba procijeniti. Mislim da je obavezno kao što stoji u članku 29 stavku 3. da se postupak javnih saslušanja regulira pravilnikom, da li to regulirati ovim pravilnikom ili možda da još bude jača težina. (Ivan Novosel, Legalis, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 32

Finansiranje

Oko financiranja vidio sam, sad je spomenuto, taj dio dalje nije bio razrađivan, ali postoji jedan prijedlog koji je već izašao na konzultacijama i meni se čini da je dosta važan da možda dio financiranja ide iz onog što je sad u Hrvatskoj na pomolu, da ne zastarijeva zločin vezan uz financijski kriminal i ratni zločin. Znači da možda ako se uzme lova od ljudi koji su se obogatili u ratu da to sigurno ide u REKOM.(Gordan Bosanac, Centar za mirovne studije, Zagreb, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Članak 35.

Karakter nalaza REKOM

(...) ne znam šta to znači. Je l' tu treba nekog imenovati ili vi svojim činjenicama koje opisuju situaciju to možete dati, ne znam, Državnom odvjetništvu, DORH-u i tako dalje, ali ne izdati nalaz u kome piše: 'Mi na temelju toga zaključujemo da je x, y osoba počinitelj.' To mi se čini malo pre, prejako. (Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Zagreb, Hrvatska, 1.lipanj 2010.)

Član 36.

Uloga REKOM-a u krivičnom procesuiranju

Dileme

Ovako, kako ćete definirati one žrtve koje su bile na okupiranom području, ostale su na okupiranom području i ubijene su u toku njihovog mandata koji su oni imali prije vraćanja Hrvatske na svoje teritorije. (Manda Patko, Udruga Vukovarske majke, Vukovar, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva, Hrvatska, Zagreb, 1.lipanj 2010.)